TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI SUÇLAR

(ULUSLARARASI KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE GÜNÜ

2011

Türkiye Barolar Birliği Yayınları

Cinsel Dokunulmazlığa
Karşı Suçlar

© Türkiye Barolar Birliği
Basım Tarihi : Kasım 2011, Ankara

Türkiye Barolar Birliği
Oğuzlar Mah. Barış Manço Cad.
Av. Özdemir Özok Sokağı No: 8
06520 Balgat – ANKARA
Tel: (312) 292 59 00 (pbx)
Faks: 312 286 55 65
www.barobirlik.org.tr
yayin@barobilik.org.tr

Baskı
Şen Matbaa
Özveren Sokağı 25/B
Demirtepe-Ankara
(0312. 229 64 54 - 230 54 50)

CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI SUÇLAR İLE MÜCADELE

Bu broşür ile amaçlanan, cinsel saldırı ve özellikle cinsel taciz konusunda farkındalık yaratmaktır. Cinsel saldırı ve taciz, farklı biçim ve düzeylerde de olsa adli istatistiklere yansıdığından çok daha yaygın ve yaşamın her alanında sık karşılaşılan bir olgudur.

Esas olarak cinsiyet ayrımcılığının bir parçası olan cinsel saldırı ve taciz, daha çok kadınlara ve kız çocuklarına karşı işlenmektedir. Bugün etrafımızda cinsel saldırıya uğramış, tanıdığımız pek çok kadın veya kız çocuğunun olması hepimiz için bir üzüntü kaynağıdır. Cinsel saldırı ve taciz, insanlık onuru ile bağdaşmayan, mağdurlarını ve mağdur yakınlarını çok çeşitli biçimlerde olumsuz etkileyebilen bir insan hakkı ihlalidir.

Son yıllarda bu saldırılara karşı başta kadınlar olmak üzere toplumun farklı ke-

simlerinin de çabaları ile kazanılan hukuki ilerlemeleri de görerek, bu konuda mücadeleye devam etmenin gereğine inanıyoruz. Daha önceleri çoğunlukla bu saldırıları kaçınılmaz olarak kabul edip seslerini çıkaramayan kadınlarımız, bugün artık yalnız olmadıklarını bilmelidirler.

CİNSEL SALDIRI NEDİR?

Cinsel saldırı, rızası olmayan veya herhangi bir sebepten dolayı (yaşının küçüklüğü veya akıl hastalığı) rızası kabul edilmeyen bir kişinin, cinsiyetinden ötürü (genellikle sırf kadın olduğu için) fiziksel ve/veya psikolojik güç kullanımı, tehdit, korku, baskı altına alma, gözdağı verme, hile ve kandırma gibi zorlamalarla cinsel içerik taşıyan fiziksel bir davranışa maruz kalmasıdır. Bu davranışlar cinsel amaçlı bir dokunuştan, ırza geçmeye kadar çok çeşitli şekillerde olabilmektedir.

Cinsel saldırı, Türk Ceza Kanunu'nun Kişilere Karşı Suçlar başlığı altında, 102. maddesinde suç olarak düzenlenmiştir. Suçun cezası, 2 yıldan başlamakta ve çeşitli durumlarda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına kadar çıkmaktadır.

Bu suçun, *beden ve ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı veya kamu görevinin / hizmet ilişkisinin*

sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle veya üçüncü derece dahil kan ve kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı veya silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde, verilen cezaların yarı oranında artırılacağı da kanunda ayrıca belirtilmiştir.

Cinsel saldırı iki biçimde ortaya çıkabilir:

İlk şeklinde, cinsel saldırı cinsel birleşme olmadan kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali şeklinde gerçekleşir. Bu tür cinsel saldırı örnekleri arasında; sarılmak, ellemek, okşamak, dokunmak, öpmek, elle dokunmak, çimdiklemek, şaplak atmak, omuza veya sırta dokunmak, sırtını sıvazlamak, etini sıkmak, yavaşça sürtünmek, gereksiz fiziksel temaslar ve dokunuşlar vs. sayılabilir.

İkinci tür cinsel saldırıda ise; kişinin vücut dokunulmazlığının vücuda cinsel organ veya sair bir cisim sokulmasıyla ihlal edilmesi söz konusudur.

CİNSEL TACİZ NEDİR?

- İstenmeyen, talep edilmemiş ve hoş karşılanması mümkün olmayan, ancak cinsel saldırı niteliğine varmayan cinsel amaçlı her türlü söz, davranış ve/veya hareketsizliktir. Cinsel tacizi, cinsel saldırıdan ayıran nokta, cinsel saldırıda

failin mağdura fiziksel teması söz konusu iken; cinsel tacizde mağdura fiziksel temasın olmamasıdır.

- Mağdurunu ezmeyi ve onun üzerinde hakimiyet kurmayı amaçlayan bir güç gösterisi olan cinsel taciz genelde aşağıdaki şekillerde belirir. Sayılan bu davranış veya durumların hiçbirinin yöneltildiği kişi / kişiler tarafından İSTENMEDİĞİNİ ve ONLARIN RIZALARININ BULUN-MADIĞINI unutmamak gerekir.

- Fiziksel : *Şehvetli ve / veya davetkar bakışlar, cinsel içerikli mimik hareketleri yapmak (göz kırpmak, yalanmak vb.), istenmeyen e-postalar veya linkler göndermek, işyerinde herkesin görebileceği ortak elektronik ağda cinsel içerikli fıkraları biriktirmek gibi.*

- Sözel : *Laf atmak, cinsel içerikli yorum veya imada bulunmak, cinsel içerikli iltifatlarda bulunmak ve fıkralar anlatmak veya erotik çağrışımlı sorular sormak, kişinin cinsel yaşamı ile ilgili sorular sormak veya dedikodu üretmek, cinsel içerikli küfürler etmek, cinsel konularda tartışma açmak gibi.*

- Sözel olmayan hareketler : *Cinsel içerikli fotoğraf göstermek veya görülebilir bir yerde sergilemek, bilgisayara cinsel çağrışımlı fon yapmak, kart yollamak, ıslık çalmak gibi.*

- Yukarıda sayılan ve bunlara benzer istenmeyen cinsel içerikli davranışlardan tek birinin yapılması dahi cinsel taciz olarak kabul edilmek için yeterli olup bu eylemlerin suç olarak nitelendirilmesi için sürekli olması koşulu aranmamaktadır.
- Cinsel taciz, Türk Ceza Kanunu'nun 105. maddesinde suç olarak düzenlenmiştir. Bu suçun cezası 3 aydan 2 yıla kadar çıkmaktadır. Ayrıca bu suç *hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ilişkisinden ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak* işlendiği takdirde; verilecek cezanın yarı oranında artırılacağı da düzenlenmiştir. Örneğin işyerindeki nüfuz kullanılarak yapılan cinsel taciz, cezası ağırlaştırılmış bir suçtur.

SALDIRININ / TACİZİN MAĞDURLARI KİMLERDİR?

- Bu saldırıların mağdurları genellikle ve yaşlarına bakılmaksızın kadınlar olup buna kız çocukları ve bebekler de dahildir. Saldırı veya tacize uğrayan kadının, bekar veya evli ya da engelli olması önemli olmadığı gibi başının kapalı veya açık olması, eğitim durumu ile yaptığı iş de önemli değildir.

SALDIRININ / TACİZİN FAİLLERİ KİMLERDİR?

- Bir kadının kocası veya patronu /amiri dahil, genellikle kadınlara karşı fiziki veya duygusal güç kullanarak onların isteği dışında cinsel davranışta /imada bulunan ve kadınları kendi eşiti olarak görmeyen erkeklerdir.

CİNSEL SUÇLAR İLE MÜCADELE

BEYAN VE DELİLLENDİRME

- Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, özellikleri gereği (genellikle iki kişi arasında geçtiği için) kanıtlanması zor suçlardır. Bu yüzden bu tip bir suça maruz kaldığını düşünen kişilerin, yargılamada delil olarak kullanılabilecek değişik

türden materyalleri (görsel, işitsel kayıtlar, sperm, doku örneği, doktor raporları ya da tanık ifadeleri gibi) toplama ve saklama konusunda hassas davranmaları önemlidir. Ancak Yargıtay ve Ceza Mahkemeleri'nin, cinsel suçların doğası gereği açık kanıtların olmadığı durumlarda da destekleyici delillere, mağdur ve sanığın samimi, tutarlı olup olmamasına göre, her olayı kendi öznelliği içerisinde değerlendirdiği hatırlanmalıdır.

CİNSEL SALDIRIYA VE CİNSEL TACİZE MARUZ KALANLARA ÖNERİLER

- Lütfen, cinsel saldırı veya taciz ile karşı karşıya kaldığınızda, bunun 'sizin hatanız' olduğunu ya da 'bir davranışınızın mı buna yol açtığını' düşünmeyin. (Mağdur psikolojisi)

- İlk andan itibaren, soruşturmada delil olarak kullanılabilecek ne tür materyal varsa toplayın. Olayın nerede ve ne zaman olduğunu hemen bir yere tüm detayları ile (fail ne söyledi, ne yaptı, olaya kimler tanık oldu vb.) yazın ve bu yazdıklarınızı güvenli bir yerde –örneğin evde- saklayın. Sorunun üstesinden tek başınıza gelmeye çalışmayın ve durumu yakın olduğunuz kişilerle paylaşın.
- En kısa sürede güvendiğiniz bir yerden (Barolar, Kadın Örgütleri) ve/veya ailenizden, arkadaşlarınızdan veya iş arkadaşlarınızdan yardım isteyin.
- Davranışın hoş karşılanmadığı konusunda kişiyi açık bir şekilde mümkünse güvendiğiniz birkaç kişinin önünde (tanıklığında) uyarın ve istemediğiniz cinsel yakınlaşmalar konusunda açıkça "hayır" deyin. Bu durumun devam etmesi durumunda da, davranışına son vermezse resmi girişimde bulunulacağını bildirin.
- Önleme ve korunma için idari makamlara, cinsel taciz ve saldırı konusunda çalışma yapan herhangi bir merkeze (Barolar, Kadın Örgütleri), polise veya savcılığa başvurun.
- Destek almak ve haklarınızı öğrenmek maksadıyla Cinsel Saldırı ve Cinsel

Tacize Karşı Destek Hizmeti veren bir merkeze başvurun.

- Amirinizden / işvereninizden işyerinde cinsel saldırı veya taciz oluşmasını engelleyecek tedbirler alması konusunda taleplerde bulunun.

RAHATSIZ EDİCİ DAVRANIŞLARDA BULUNDUĞUNU FARKEDE(MEYE)N KİŞİYE ÖNERİLER

- Cinsel yaklaşımlarda karşı tarafın rızasının olup olmadığı konusunda emin olmadan ilerlemeyin ve karşı tarafın rızasının olmadığını gösteren sözlü uyarılarını ve/veya sözsüz tutum ve davranışlarını dikkate alın.
- Davranışın rahatsız edici olduğunu fark eder etmez özür dileyin ve oluşan rahatsızlığı önemsiz saymayın veya görmezden gelmeyin.
- Rahatsız olan kişinin üstü konumundaysanız veya aranızda herhangi bir tür hiyerarşi ilişkisi varsa o kişiyle ilgili yetkilerinizi başka birine devredin.

BİLGİ ALMA VE BAŞVURU MERKEZLERİ

- Sosyal Hizmetler Ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Birimler
- İl ve İlçe Müdürlükleri'ne başvurarak

en yakın Kadın Danışma Merkezleri, Toplum Merkezleri, Aile Danışma Merkezleri, Sığınma Evleri hakkında bilgi alınabilir.

- Alo 183 Şiddet Hattı
- Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattı
- Baroların Adli Yardım Servisleri
- Pek çok ilde Baro bünyesinde Kadın Hakları ile ilgili birimler bulunmaktadır. Bulunduğunuz ilde Baro'ya başvurarak ilgili birimlere ulaşılabilir, hukuki yardım talebinde bulunabilirsiniz.
- Kadın Örgütleri
- Ankara Kadın Dayanışma Vakfı

Mithatpaşa Cad. No:10/11 Sıhhiye Ankara

Tel: 0312 430 40 05 - 0312 432 07 82

e-posta: kadindv@yahoo.com.tr

Bu broşür, Ankara Üniversitesi tarafından yayımlanan "Cinsel Saldırı ve Cinsel Tacize Karşı Politika Belgesi"nden de faydalanılarak Kadınlar İçin Hukuk İnisiyatifi'nin katkıları ile hazırlanmıştır.

e-posta: kadinlaricinhukuk@gmail.com